

τα δὲν ἐφύλακίζετο, δὲν ἐδικάζετο καὶ δὲν ὑφίστατο αὐθωρεῖ τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι πολὺ ἀπέχομεν τοῦ νὰ εἰπώμεν ὅτι οἱ διασπείροντες τὴν σήμερον ὄργας καὶ μίσση κατὰ τῶν ἐν Παρισίοις Γερμανῶν, τρέφουσι τοὺς αὐτοὺς οὕς καὶ ὁ Θηριώδης Κάλβος (Calvo) σκοποῦς ἔχομεν τὸναντίον τὴν πεποίθησιν ὅτι μεγάλως ἤθελον λυπηθῆ, ἐάν ὡς ἐκ τούτου ἐπύρροντο δυστυχήματα. Ἀλλ' ἂς μὴ λησμονώμεν ὅτι οὐδὲν εἶναι μᾶλλον ἐπικίνδυνον τῆς ἐξεγέρσεως τῶν παθῶν τοῦ ὄχλου, προπάντων ὅτε αἱ φαντασίαι εἰσὶν ἐξημμέναι καὶ τὰ πνεύματα ἡρεθισμένα ὑπὸ ἀπροσδοκῆτων δυστυχημάτων· ἀπαξ διεγερθέντα ταῦτα δὲν ὑπάρχει μέσον ὅπως κατανασθῶσι καὶ δύνανται νὰ ἐθιάσωσιν εἰς τὰ ἔσχατα.

Μετάφρασις Ε. Ρ. Ρ.

ΘΗΡΑ ΕΛΕΦΑΝΤΩΝ.

Πολλάκις ἐν τῇ νεότητί μας μετὰ περιεργείας ἀνέγνωμεν τὴν περιήγησιν τοῦ *Δε-Λεβαλάρτ* εἰς τὸ ἀκρωτήριον τῆς *Καλῆς-Ἑλπίδος*. Ἐλάβομεν μέρος ἐν τῇ φαντασίᾳ μας ἐκ τῶν ὑπερβολικῶν αὐτοῦ κυνηγιῶν, ἐκ τῶν θλιβερῶν συμβάντων ἅπερ συνέβησαν αὐτῷ ἐν ταῖς χώραις τῶν Κάφρων· ἀλλ' ἡ φαντασία καὶ τὸ ἰδεῶδες ἀπέχει πολὺ τῆς πραγματικότητος καὶ ἠρκέσθημεν μόνον εἰς τὸ νὰ ὀνειροπολήσωμεν συναντήσεις ἐλεφάντων καὶ συνεντεύξεις λεαινωῶν. Ὁ Ἀδόλφος Δελεγοργὼν, ἀποδιώσας παρακαίρως ἕνεκα τῶν συχνῶν του κόπων, ἔλαβε τὸ πρᾶγμα ὑπὸ σπουδαιοτέραν ἐποψίν.

Εἰσαχθεὶς παιδιώθεν εἰς σπουδατήριόν τι φυσικῆς ἱστορίας θεῖου τού τινος καὶ καταθεληθεὶς συνείθισεν ἕκτοτε νὰ θεωρῇ τὴν ἀπόλαυσιν συλλογῆς τεταριχουμένων ζώων ὡς τὴν ὑπερτάτην τῶν ἀνθρωπίνων εὐδαιμονιῶν. Μόλις ἐνῆλξεν ἀπεφάσισε νὰ σχηματίσῃ τοιαύτην συλλογὴν ὁ ἴδιος, καὶ μὲ τὴν πρόθεσιν ταύτην ἀφίχθη κατὰ τὸ 1838 εἰς τὸ ἀκρωτήριον τῆς *Καλῆς-Ἑλπίδος* μετ' ἀληθοῦς ὀπλοστασίου, πυρίτιδος, σφαιρῶν, καὶ παντὸς εἶδους πυροβόλων, χωρὶς νὰ προσθέσωμεν τὸ ἀρσενικὸν καὶ τὰς ὑδροχλωρικός σκευασίας προωρισμένας ὅπως διατηρῶσι ἀφθαρτον τὸ δέρμα τῶν ζώων ἅπερ ἤθελε φρονεῦσαι. Μετὰ πολλὰς καὶ διαφόρους περιπετείας, τὰς ὑποίας μετὰ πολλῆς χάριτος διηγεῖται,

ἄφου ἐρόνευσέ τινας κειμάδας, σῦς, βουβάλους, ῥινοκέρους, ἵπποποτάμους κ.τ.λ ὁ Δελεγοργὼν ἤθελσε νὰ ἐπιχειρήσῃ ἔτι ἐπικινδυνωδεστέραν θήραν, τὴν μόνην κατ' αὐτὸν ἀρμόζουσαν εἰς ἄνδρας, τὴν θήραν τῶν ἐλεφάντων. Δυστυχῶς ὁμως εἰς τὰς ἀποικίας τοῦ ἀκρωτηρίου δὲν ὑπῆρχον πλέον ἐλέφαντες, ὅθεν ὅπως ἐπιτύχῃ τοιούτους, ἀπεφάσισεν ὁ τολμηρὸς αὐτὸς φιλοθήρας νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὴν χώραν τῶν Ζουλὼν, ἔθλους Καφρικῶν κατοικούντων πρὸς ἀνατολὰς τοῦ λιμένος τῆς Νατάλης. Καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἠγόρασεν ὄχημα καὶ ζεῦγος ἐξαίρετων βοῶν καὶ μισθώσας πρὸς συνοδίαν ἑννέα Κάφρους καὶ ἓνα λευκὸν ἐξεκίνησε τὴν 15 Ὀκτωβρίου 1841.

Αἱ ἄμαξαι αἱ χρησιμεύουσαι ὡς κινηταὶ οἰκίαι τῶν γεωργῶν τοῦ ἀκρωτηρίου ζυγίζουσι συνήθως, μετ' ὅλων τῶν ἐν αὐταῖς ἐμπεριεχομένων ζωοτροφῶν καὶ οἰκιακῶν σκευῶν, τρεῖς ἕως τέσσαρας χιλιάδας λιτρῶν. Ὅταν πρόκηται νὰ ἀνέλθωσιν ἢ κατέλθωσι δύσβατα ὄρη, ἐνθα οὐδεὶς ποτε ἐφραντάσθη νὰ χαράξῃ ὁδόν, ἢ νὰ διέλθωσι ποταμοὺς διερχομένους διὰ κινητῆς ἄμμου, ζευγνύουσι 8—10 τοῦλάχιστον ζεύγη βοῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ πλείονα μέχρι τῶν 24. Πρὸς διεύθυνσιν καὶ ὁδηγίαν τῶν πολυαριθμῶν τούτων ζευγῶν χρειάζονται δύο μόνον ἄνδρες· ὁ εἰς τούτων προπορεύεται ὁδηγῶν τὸ πρῶτον ζεῦγος τῶν βοῶν, δι' ἱμάντων δεδεμένων ἐκ τῶν κεράτων αὐτῶν, ὁ δὲ ἕτερος κίθηται ἐπὶ τῆς ἁμάξης κρατῶν μᾶστιγα τῆς ὁποίας ἡ χειρὶς ἔχει μῆκος δέκα ὀκτὼ ποδῶν, ὁ δὲ ἱμᾶς 27. Ἡ ἀντήχησις τῆς μᾶστιγος ταύτης δύναται τὴν νύκτα νὰ ἀπομακρύνῃ τὰ θηρία κάλλιον βολῆς πυροβόλου. Μετὰ διαφόρους κινδύνους καὶ περιπετείας, ὁ τολμηρὸς αὐτὸς κυνηγὸς ἀφίχθη ἐπὶ τῆς ὄχτης ποταμοῦ τινος ὀνομαζομένου Ὁμ-Φιλὸς, ἐνθα ἔπηξεν καλύβην διαμείνας δὲ περὶ τὰς 5 ἡμέρας καὶ μὴ εὐρὼν οὐδένα ἐλέφαντα ἀπεφάσισε νὰ ἀπέλθῃ μέχρι τοῦ κόλπου τῆς Ἀγίας Λουκίας μακρὰν 20—25 λεύγας ἐντεῦθεν.

Ἀνεχώρησεν ὅθεν λίαν πρῶτὴ τὴν 27 Δεκεμβρίου ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν Κάφρων του, οἵτινες ὀλιγώτερον αὐτοῦ ἐγνώριζον τὴν χώραν, καὶ οἵτινες ἐξεπλάγησαν διὰ τὴν ἀξίωσιν ἣν αὐτὸς εἶχε τοῦ νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ. Εἰς τοὺς Κάφρους ἐφαίνετο ὡς ὑπερφυσικόν τι, βλέποντες τὸν κύριον των ποιῶντα χρῆσιν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μικρᾶς πυξίδος ἐχοῦσης τὸ μέγεθος ὥρολογίου, ἥτις ὠδήγει αὐτὸν ὡς περ φάρος. Ὁ Δελεγοργὼν ἦτο λίαν ἀγχινοῦς, ἰδιότης τὴν ὁποίαν

αὐτος ἐνόμιζεν ὅτι ὤφειλε νὰ ἀποδέχεται μετριοφρόνως. Ἡ ἐκπλήξις τῶν Κάφρων ἐφθασεν εἰς τὸ ἐπακρον ὅταν ἀφίχθησαν εἰς τὸν ὄρμον τῆς Ἀγίας Λουκίας.

Τὴν 30 Δεκεμβρίου, ἀφοῦ προσέβαλον ἀνωφελῶς πολλοὺς ἵπποποτάμους, ὁ Δελεγοργὼ ἐπροχώρησε λίαν τεθλιμμένος, διευθυνόμενος πρὸς τὴν θάλασσαν. Εὗρίσκετο δὲ εἰς μεγάλην ἀδημονίαν ἐπειδὴ οὐδεμίαν λείαν εἶχεν ὅπως προσφέρῃ εἰς τοὺς κατοίκους τῶν Ζουλοῦ, οἵτινες τὸν ἐφιλοξένισαν εἰς τὰς καλύβας των, τῷ προσέφερον ζῦθον καὶ τὸν ἐκολούθησαν μετὰ τὴν ἐλπίδα νὰ ὠφεληθῶσιν ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης. Ἐνώπιον αὐτῶν ἀνεπτύσσεται πεδιάς, ἐνός, μέχρις ἐνός καὶ ἡμίσεως μιλλίου ἐκτάσεως, ἥτις τότε ἦτο ξηρὰ, ἀλλ' ἥτις εἰς βροχερὰς ἐποχὰς ἐπλημμύρει, καθὼς καλυπτομένη ἐκ καλάμων κρίνων καὶ βούων. Δεξιόθεν ὑψοῦτο δάσος σύδενδρον ἐσπαρμένον εἰς τὰ ἄκρα, ἀριστερόθεν δὲ ἔρρεον τὰ πηλώδη ὕδατα τοῦ Ὀμφολόζ, ποταμοῦ πλήρους ὑπερμεγέθων ἵπποποτάμων καὶ κροκιδείλων· ἀπέναντι ὑψοῦντο λόφοι λευκῆς ἄμμου περικλειόμενοι ὑπὸ τοῦ σαπφειροχρόου ὀρίζοντος.

Αἰφνης Ζουλοῦ τις σχηματᾷ, καὶ δεικνύων ἐντὸς τοῦ πεδίου μέλαν τι κινούμενον σῶμα, ἀνακράζει. *Ὀὐγκλόβε «Ἐλέφας!»* «Ὁχι, ἀπεκρίθη ὁ Δελεγοργὼ πλήρης δυσθυμίας. *Κὰ Ὀὐγκλόβε «δὲν εἶναι ἐλέφας, εἶναι βούδαλος.*

Ἐν τούτοις προχωροῦσι· μόλις δὲ διέβησαν 500 βημάτων ἀπόστασιν ἕτερος Ζουλοῦ ἀνακράζει μετὰ χαρᾶς. «Μὰ τὸν Δινγάν! Ἴδου ἐλέφας! εἶδον τὴν προβοσκίδα του». Καὶ τῷ ὄντι, οἱ ἦσαν οἱ ὄξυδερκεῖς ὀφθαλμοὶ τοῦ Εὐρωπαίου διέκρινον τὴν κίνησιν τοῦ θηρίου. Πάραυτα ἡ δυσθυμία του διεσκεδάσθη, ἐλησμόνησε πάσας τὰς ταλαιπωρίας του καὶ δὲν διελογίζετο πλέον ἄλλο τι εἰμὴ νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν γιγαντώδη μονομαχίαν ἣν πρὸ πολλοῦ ὠνειροπόλει.

Λίαν ὁμως ἐπικίνδυνον εἶναι νὰ πλησιάσῃ τις ἐξ ἀπρόοπτου ἐλέφαντα· διότι ἐκτὸς τῆς ὁράσεως καὶ τῆς ἀκοῆς, τὸ ζῶον τοῦτο ἔχει τὰ ὀσφραντικὰ νεῦρα τοσοῦτον λεπτά, ὥστε εἰς εὗρίσκεται ἐπὶ τῶν ἰχνῶν ἀνθρώπου τινος, δύναται κάλλιστα νὰ ἐννοήσῃ εἰς πόσῃ ἀπόστασιν εὗρίσκεται ἀπ' αὐτοῦ. Τὸ πρῶτον καὶ κύριον τῆς προσβολῆς κατὰ τῶν ἐλεφάντων εἶναι νὰ καταληφθῶσι τὰ νῶτα αὐτῶν. Τοῦτο λοιπὸν εἶχε κατὰ νοῦν καὶ ὁ Δελεγοργὼ, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν δύο Κάφρων ἰσχυρῶς ὀπλισμένων, διέπρεξεν ἐπὶ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας τὰ ἄκρα τοῦ

δάσους ἅτινα ὑπεξήθουν αὐτὸν πρὸς κατάληψιν τῶν νῶτων τοῦ ζώου, παρετήρησε τὸ κολοσιαῖον ζῶον βαδίζον ἡσυχῶς, ὡς βοῦς βόσκων, καὶ κινεῖν τὴν προβοσκίδα του καὶ ἐκλέγον δι' αὐτῆς τὴν κατάλληλον πρὸς τροφήν του χλόην.

Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ὁ ἐλέφας ἐχσμήλωσε τὴν προβοσκίδα του, πάραυτα τρέξαντες ἐσπευσμένως οἱ τρεῖς οὗτοι ἄνδρες ἐκρύβησαν εἰς μικρὸν τινα μεμονωμένον θάμνον· φθάσαντες αὐτόθι, δὲν ἀπείχον τοῦ ζώου πλέον τὸν 140 βημάτων. Τεσσαράκοντα ὁμως βήματα πλησιέστερον τοῦ θάμνου τούτου ὑπῆρχε χόρτον 3 παδῶν ὕψους ὅπερ τοῖς προσέφερεν ἔτι ἀσφαλεστέραν θέσιν πρὸς ἐπίθεσιν. Ὁ εἰς τῶν Κάφρων, ὀνημαζόμενος Κοτχοβάν, ἐνόησεν ἀμέσως τὸ πρόσφορον τῆς θέσεως καὶ χωρὶς νὰ δώσῃ καιρὸν εἰς τὸν Κυριὸν του νὰ σκεφθῇ «ἐκεῖ κάτω, ἐκεῖ κάτω» ἐρώνησεν ὀρμήσας ἐν ταύτῳ, ἅμα ὁ ἐλέφας ἐκυψεν ἐκ νέου τὴν προβοσκίδα του.

Ταχεῖς ὡς κεμάδες, οἱ τρεῖς κυνηγοὶ ἔπεσον χαμαὶ κρυθέντες ἐντὸς τοῦ χόρτου πρὶν τὸ θηρίον μεταβάλλῃ θέσιν. Ἡ ἀπόστασις των τότε ἀπ' αὐτοῦ δὲν ὑπερέβαινε τὰ ἐξήκοντα βήματα. Ἐπρεπεν ὁμως νὰ πλησιάσωσιν ἔτι μᾶλλον, ὅπως ἐπιτύχωσιν ἀμέσως τὸν θάνατον τοῦ ζώου, καθότι ὁ ἐγκέφαλος τοῦ ἐλεφάντος συγκριτικῶς εἶναι πολὺ μικρὸς καὶ ἂν δὲν τὸν ἐπετύγχανον δὲν ἤθελε λείψει τοῦ νὰ προσβάλλῃ αὐτοὺς χωρὶς νὰ τοῖς δώσῃ καιρὸν νὰ καταφύγωσιν εἰς τὸ δάσος. Μεταξὺ τούτων καὶ τοῦ θηρίου ἐπέκειτο συμπλοκὴ θανάτου. Εἰδημονέστεροί θηρευταὶ ἐλεφάντων δὲν ἤθελον ῥίψκινδυνεύσει, ἀλλ' ὁ Δελεγοργὼ καὶ οἱ ὀπαδοὶ του ἦσαν κατενθουσιασμένοι διὰ τὴν πρώτην των ταύτην ἐπιχείρησιν.

Πρηνεῖς κατὰ γῆς, οἱ τρεῖς οὗτοι κυνηγοὶ εἶποντο ὁ εἰς τοῦ ἄλλου ἐρπόμενοι διὰ τῶν χειρῶν καὶ γονάτων, κρατοῦντες τὸ πυροβόλον διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς καὶ προτείνοντες αὐτὰ εἰς πᾶσαν αὐτῶν κίνησιν. Οἱ δάκτυλοι των καθημάσσοντο ὑπὸ τῶν ἀκανθωδῶν χόρτων, τὸ πρόσωπον ἐβλύζεν ἰδρώτος, ἡ δὲ γῆ ἀναδίδουσα καυστικωτάτας ἀναθυμιάσεις ἐκώλυε τὴν ἀναπνοὴν αὐτῶν ὅπως λάβωσι στιγμῶν τινα ἀναψυχῇ· ἵνα δὲ ἀναπνεύσωσιν ὀλίγον τι εὐχερέστερον, ἀνετρέπαντο ὑπτίαι ἔχοντες πρὸς τούτοις καὶ τὴν προσοχὴν των προσηλωμένῃν ἐπὶ τῶν κινήσεων τοῦ ζώου.

Αἰφνης ὁ ἐλέφας δίδει σημεῖα ἀνησυχίας, τανύει τὰ ὑπερμεγέθη αὐτοῦ ὦτα ὅπως συλλέξῃ κάλλιον τοὺς ἤχους, ὑψοῖ τὴν προβοσκίδα του

καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ μέγεθος ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς του καὶ στρέφει αὐτὴν ὡς ἀνεμοδείκτην, ὅπως διὰ τῆς ὁσφρήσεως ἀναγνωρίσῃ τὸν ἐχθρὸν οὕτινος τὴν προσέγγισιν ὑποψιάζει. Ἡ καρδιά τῶν ἐφορητῶν πάλαι σφοδρῶς, ἐπὶ τινα χρόνον μένουσιν ἀκίνητοι, καὶ ἰδόντες τὸ ζῶον ἀναλαμβάνον τὴν προτέραν νωθράν αὐτοῦ θέσιν, τότε ἐξαιολουθοῦσι τὴν πρὸς τὰ πρόσω πορείαν των.

Τέλος, ὅπως ἀπηνυθηκότες, ἐφθασαν πλησίον τῆς ἄγρας των χωρὶς παντελῶς νὰ ἐννοηθῶσιν. Ἐχάρησαν τὰ μέγιστα, ἀλλ' ἡ χαρὰ των αὕτη ἦτο ἀξία οἰκτιρμοῦ. Ἀπαντα τὰ μέλη των ἔτρεμον ἐκ τοῦ κόπου. Στιγμαία τις ἀνάπαυσις ἦτο ἀναγκαία ὅπως ἡ φυσικὴ συγκίνησις καταπραῦνθῇ χωρὶς νὰ ἀντικατασταθῇ ὑπὸ τῆς ἠθικῆς συγκινήσεως, ἣν ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρει κάλλιστα ἡ σκέψις τοιαύτης πάλης.

Ἡ τελευταία στιγμή ἐφθασεν· οἱ δύο τελευταῖοι ἔρποντες πλησιάζουσι τὸν πρῶτον, εἴτα αἰφνης ὀρθώθησαν· ὁ ἐλέφας καταπλαγεὶς βλέπει τοὺς ἐχθροὺς του ἐγειρομένους ἐκ τῆς γῆς. Τὰ ὅπλα των κλίνουν πρὸς τὰ κάτω ἀναζητοῦντα τὸ κοῖλον μέρος τὸ καίμενον ὑπεράνω τῶν ὀφθαλμῶν. Δύο πυροβολισμοὶ ἀφίενται ταύτοχρόνως, ὁ Κοιχοβάνα, ὅστις πρῶτος ἐπυροβόλησε, τρέπεται εἰς φυγὴν μεθ' ὅλης τῆς ταχύτητος τῶν ποδῶν του. Ὁ Δελεγοργὼ τετυφλωμένος ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ὅπλου, ὁρμαῖ κατόπιν τοῦ πρώτου, ἀλλὰ κατὰ κακὴν του τύχην τρέχων διασταυροῦται μετὰ τὸν τρίτον κυνηγὸν ὅστις πυροβολῶν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐπιτυχᾶνει τὸν Δελεγοργὼ καὶ τοῦ ἀφαιρεῖ τὴν γανειάδα. Δὲν ἦτο καιρὸς ὅπως ζητήσῃ λόγον· ἐνόμιζεν ὅτι ὁ ἐλέφας ἠκολούθει τὰ ἔχνη του καὶ εἶχεν ἤδη προχωρήσει εἴκοσι βήματι, ὅτε αἰφνης ἀκούει ἐκ τοῦ δάσους φωνὴν κραζούσαν μεγαλοφώνως· *Οὐρηλόβε γούβε* «ὁ ἐλέφας ἐφρονεύθη». Οἱ φυγάδες σταματῶσι, λαμβάνουσι τὸ πρὸ ὀλίγου ἀπωλεσθὲν θάρρος των, πίπτουσι κατὰ τοῦ ἐλέφαντος καὶ ῥίπτουσι ἐπὶ αὐτοῦ ἀρκετὰ σφαῖρας. Ὁ Δελεγοργὼ μετὰ προφυλάξεως λαμβάνει κατοχὴν τοῦ ἐλεφαντος πηδῶν ἐπὶ τῆς πλευρᾶς αὐτοῦ ἔνθα εὐρίσκει ἀρκετὸν χώρον ἵνα κάμῃ μικρὸν περίπατον ὡς ἐπὶ πλοίου.

Οὗτος ἦτο ὁ πρῶτος ἐλέφας· ἀλλὰ καὶ εἰς τοῦτο ὡς καὶ εἰς πλείους ἄλλα, τὸ πρῶτον βῆμα εἶναι δύσκολον. Κατὰ τὴν ἐν Καφριρία διανομήν του ὁ Δελεγοργὼ ἐφόνευσε καὶ ἐπλήρωσεν ἀρκετὸν ἀριθμὸν τοιούτων γιγαντιαίων ζώων· εἶδεν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του ἀγέλας ἐκ 40—

80, προσέτι δὲ καὶ ἐκ πολλῶν ἐκχτηντάδων. Ἐκαστον ἐν τῇ θήρᾳ συμβᾶν του περιγράφει διὰ νευρώδους καλάμου καὶ μετὰ τόνον ἀληθείας καταθέλλοντα τὸν ἀναγνώστην. Μὴ δυνάμενοι ὅμως δυστυχῶς δι' ἑλλειψιν χώρου νὰ καταχωρίσωμεν αὐτὰ, θέλομεν περιορισθῇ μόνον εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς μάχης ἣτις συνήφθη ἐκ τοῦ συστάθην μετὰ πολυαρίθμων ἐλεφάντων.

Τὴν 3 Μαΐου 1842 ἀρχηγὸς τις τῶν Κάφρων ὀνόματι Ὁμ-γειαζὼν δώσας 500—600 παγίδας εἰς τὸν γάλλον κυνηγόν, ἐξεκίνησε μετὰ τῶν δύο του Κάφρων πρὸς ἀναζήτησιν ἐλεφάντων ἀναφανέντων εἰς τὰ πλησίον μέρη. Δεκάκις ἤδη εἶχον διέλθει τοὺς ἐλιγμοὺς τοῦ Ὁμ-φιλὸς, ὁ ἥλιος εἶχε διανύσει ὀκτώ-ῶρας ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς του, ὁ καύσων ἦτο ὑπερβολικώτατος, ὁ δὲ κόπος ἀπῆται ἀνάπυσιν, ὅτε αἰφνης πλείστοι κάφροι ἀφίχθοντες ἀνήγγειλαν τὴν ἐμφάνισιν πολλοῦ ἀγέλης, εὐρισκομένης ἀπὸ τοῦ μέρους τούτου πέντε μόνον μίλια μακρὰν, ἐν τινι χερσονήσῳ σχηματιζομένη ὑπὸ τῶν ἐλιγμῶν τοῦ ποταμοῦ. Πάραυτα ἐπιταχύνουσι τὸ βῆμα καὶ φθάνουσιν εἰς τὴν εἰσοδὸν ἰσθμοῦ τινος ἔχοντος μῆκος 308 βημάτων καὶ ἄγοντος εἰς τὴν χερσόνησον τῆς ὁποίας ἡ περιφέρεια ἐλογίζετο 1200 σχεδὸν βημάτων· ἅπασα δὲ ἐδεσπόζετο ὑπὸ λόφου κωνοειδοῦς ἔνθα πολλοὶ Κάφροι ἀνέβησαν πρὸς κατασκόπευσιν. Ὁ Δελεγοργὼ διάταξε τὰ τῆς ἐπιθέσεως· ἐτοποθέτησεν ἀριθμὸν τινα Ζουλοῦ ἐν τῇ εἰσοδῷ τοῦ ἰσθμοῦ, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν δύο του Κάφρων διέβη τὸν ποταμὸν ὅπως μεταβῇ εἰς τὸ ἀπέναντι ὑπῆνεμον μέρος τῆς χερσονήσου. Προχωρήσαντες πρὸς τὰ πρόσω διακόσις βήματα, ἀπῆντησαν ἀγέλην τινα καθ' ἣς ῥίψαντες τρεῖς βολὰς τὴν ἔτρεψαν εἰς ἄτακτον φυγὴν μέχρις ἐλατὸν βημάτων ἀπὸ τοῦ ἰσθμοῦ, ὅπουθεν ἐπροτίθεντο νὰ ὀπισθοχωρήσωσιν. Αἰφνης παρουσιάζονται οἱ Ζουλοὶ ἐκβάλλοντες μεγάλας κραυγὰς καὶ κρατοῦντες τὰς ἀσπίδας των, διὰ τῆς χειρίδος τῶν ἀσπαγούων των. Εἰς τὴν ἐμφάνισιν των οἱ φυγάδες ἔστανται, διστάζουσι καὶ παλινδρομοῦσι.

Μόλις οἱ τρεῖς οὗτοι κυνηγοὶ ἤρχισαν νὰ πληρῶσι τὰ ὅπλα των ἐκ νέου καὶ ἰδοὺ ἀγέλην τριποδίζουσα ἐμπροσθεν αὐτῶν ὡς τεῖχος ὑψηλὸν καὶ ἰσχυρὸν παρουσιάζεται καταστρέφουσα πᾶν τὸ προστυχόν. Τρεῖς βολαὶ ῥίπτονται ταύτοχρόνως, ἀλλ' ἡ μάχη αἰφνης παύει ὅπως στραφῇ πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος. Ἦδη εἰς ἕκαστον ἀνοίγμα τῶν καλαμιώνων τοῦ ποταμοῦ ἦσαν κεκρυμμένοι

ἄνδρες αἵτινες ἐκρότουν τὰς ἀσπίδας τῶν. Οἱ κολοσσοὶ εὐρέθησαν ἡναγκασμένοι νὰ δεχθῶσι τὴν μάχην ἐντὸς ἀδιεξόδου πεδίου, εἰς τὴν παρὰ τῆς τύχης ὀριθεύσαν ἐκείνην παλαίστραν καθ' ἣν ἔμελλον νὰ πολεμήτωσι πυγμαῖοι ἐναντίον γιγάντων, παῖδες ἐναντίον γερόντων, παράφρονες ἐναντίον φρονίμων. Οἱ πρόσκοποι ἠκολούθουν τὰ κινήματα τῶν τετραπόδων καὶ ἐκήρυττον στεντορίως ἀπάσας τὰς κινήσεις τῶν ἐλεφάντων. Οἱ κυνηγοὶ μας ὠδηγοῦντο τοιοῦτοτρόπως πρὸς τοὺς διεσπαρμένους ἢ εἰς μικρὰ στίφη συναγελαζοντας ἐλέφαντας καὶ ἐπυροβόλουν ὅσους ἔφθανεν ἡ βολή.

Ὁ Δελεγοργὼ εἶχεν ἤδη ρίψῃ ἓνα κατὰ γῆς ὅτε παρουσιάζεται ἐμπροσθέν του ἀγέλη ἐξ ἑπτὰ ἐλεφάντων· προχωρεῖ πρὸς αὐτὴν τριάκοντα βήματα ἔρπων· ἀλλ' οἱ ἐλέφαντες καταπεπληγμένοι καὶ μὴ εὐρίσκοντες οὐδὲν μέσον φυγῆς συνηνώθησαν καὶ εἰσέβαλλον τὰς κεφαλὰς τῶν ἐντὸς τῶν κέδρων ἀφήσαντες ἀπροφύλακτα τὰ νῶτα τὰ ὅποια αἱ σφαῖραι δὲν ἠδύναντο νὰ βλάψωσι μεγάλως. Τέλος, κεφαλὴ τις ἀποκαλύπτεται ὀλεθρία βολὴ ἀφίσταται ἐν ἀκαρεῖ· ὀγκωδὲς τι σῶμα πίπτει βαρέως. Ὁ εὐτυχὴς κυνηγὸς δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὴν θριαμβευτικὴν κραυγὴν ἀέφρονεύθη! Ἡ ἀλλ' εἰς τὴν κραυγὴν ταύτην, αἱ μέχρι τοῦδε ἡσυχάζοντες ἐλέφαντες κινεῖνται καὶ τρέπονται εἰς φυγὴν.

Τὸ μᾶλλον δὲ δυσάρεστον, ὁ ὑποτιθέμενος νεκρὸς ἐγείρεται καὶ καλπάζει ὀπίσθεν τῶν λοιπῶν· δευτέρᾳ ὅμως σφαίρᾳ, ἐπιτυχοῦσα αὐτὸν εἰς τὸ οὖς, τὸν καταβάλλει ὀλίγα βήματα ἀπωτέρω.

Μικρὸν μετὰ ταῦτα, πολλαὶ ἀγέλαι συνενωθεῖσαι ὠδεύουν θορυβωδῶς πρὸς τὸν ἰσθμὸν ἀνατρέπουσαι πᾶν τὸ προστυχόν. Αἱ λόχμαι κατεπαντοῦντο ὅπως καὶ ἡ χλόη· τὰ νευρὰ δένδρα ἐκυρτοῦντο μέχρι γῆς· κορμοὶ τριῶν ποδῶν διαμέτρου συνετρίβοντο ἐντελῶς. Τὸ ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἐγειρόμενον νέφος τοῦ κονιορτοῦ, ἡ κλαγγὴ τῶν συγκρουομένων χαυλιοδόντων αὐτῶν, ὁ ὑπόκωφος ἤχος τῶν βαρέων αὐτῶν βημάτων, αἱ φοβεραὶ κραυγαὶ αἷς ἐξέβαλλον, ἔφερον τὸν τρόμον μεταξὺ τῶν κρατούτων τὰς ἀσπίδας κυνηγῶν. Φοβηθέντες μὴ κατασυντριβῶσιν ὡς μυῖαι, παρήτησαν τὸ ταχύτερον τὰς θέσεις των, προσέχοντες νὰ μὴ προξενήσωσι οὐδένα θόρυβον. Οἱ μακρόρρινες (καθὼς λέγουσιν οἱ Κάφροι) ἐπωφελήθησαν τοῦ ῥήγματος τούτου ὅπως ἀνακτήσωσι τὴν πεδιδάδα.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπὶ τῆς Χερσονήσου ἐλεφάντων εἶχεν ἤδη ἐλαττωθῆ κατὰ τὸ ἥμισυ. Ἦρκει ὁμως ὅπως παρέξῃ εἰς τοὺς κυνηγοὺς ἡμῶν ἔργον ἐπίμοχθον.

Ἡ πολυπληθεστερά ἀγέλη συνέκειτο ἐξ εἴκοσι ὀκτὼ ἀτόμων· αἱ δὲ λοιπαὶ ἐκ δέκα, ἑπτὰ, πέντε, ἑκάστη.

Ὁ Δελεγοργὼ εἶχε προχωρήσει ἔρπων μέχρις ἀποστάσεως τριάκοντα βημάτων πλησίον ἀγέλης τινος θηλέων, ὅτε μία τούτων τὸν διέκρινε. Παρευθὺς ἐγείρει τὴν προβοσκίδα αὐτῆς καὶ προχωρεῖ, κατ' ἀρχὰς βραδέως, ἀκολουθῶς δὲ ὀλίγον ταχύτερον. Ἐξ εἴκοσι βημάτων ἀποστάσεως ὁ Δελεγοργὼ σκοπεύει αὐτὴν διὰ τοῦ ὅπλου. Ἡ βολὴ του ἀποτυγχάνει.

Ἡ θηλεία ἐξακολουθεῖ προχωροῦσα· ἦτο καιρὸς φυγῆς. Ἀλλ' ὅχι! Ὁ Δελεγοργὼ πληραὶ ἐκ νέου τὸ πυροβόλον του, σκοπεύει αὐτὴν εἰς τὰ στέρνα, καὶ ἐξ ἀποστάσεως δέκα πέντε βημάτων τῇ πέμπει τὴν σφαῖραν του ἥτις τὴν ἀναγκάζει νὰ παλινδρομήσῃ.

Ἐν τούτοις, καὶ ὁ Δελεγοργὼ, μετὰ τὴν βολὴν αὐτοῦ, ἔκρινε φρόνιμον νὰ ἀποχωρήσῃ· ἐν τῇ ὁρμῇ του, μικροῦ ἐδέησε νὰ πᾶσῃ μεταξὺ τῶν σκελῶν τεσσάρων ἀρρένων ἐλεφάντων τὴν ἀντίθετον βαδίζόντων ὁδόν.

Τοσαῦται περιπλανήσεις καὶ κοπιώδεις δρόμοι, ἐν μέσῳ καύσωνος ὑπερβολικοῦ, ἐπέφερον εἰς τοὺς κυνηγοὺς δίψαν καὶ κόρυαριν ἀνυπόφορον.

Ὁ Δελεγοργὼ ἐδήλωσε τὸ τέλος τῆς θήρας. Τέσσαρες ἐλέφαντες ἔκειντο ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ πλεῖστοι ἄλλοι ἦσαν πληγωμένοι, αἵτινες ἠδύναντο νὰ ἀνευρεθῶσι τὴν ἐπιούσαν.

Ἐν τῇ ζωηρᾷ περιγραφῇ τῶν θηρευτικῶν αὐτοῦ ἔργων, ὁ συγγραφεὺς, φυσιολόγος ὅσον καὶ κυνηγός, παρεισάγει μέγαν ἀριθμὸν λεπτομερειῶν περὶ τῶν ἡθῶν τῶν κολοσσαίων αὐτοῦ ἀντιπάλων.

Ἐκ τούτων ἀναφέρομεν τὸ μᾶλλον, καθ' ἡμᾶς, περίεργον καὶ ἥττον γνωστόν.

Εἰς τὰ δάση τῆς νοτίου Ἀφρικῆς βλαστάνει δένδρον, τοῦ ὁποίου ὁ πυρηνόφορος καρπὸς πίπτων ἐπὶ τῆς γῆς, ζυμοῦται, καὶ ἐν τοιαύτῃ καταστάσει, φέρει εἰς τοὺς ἐσθίοντας αὐτὸν ἀληθὴ μέθην. Οἱ Κάφροι ὀνομαζοῦσι τὸν καρπὸν τοῦτον *μακάρο*. Δεκάς τοιούτων καρπῶν ἀρκεῖ ὅπως φέρῃ τὴν νάρκην εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ὅταν ὁ ἐλέφας συναντήσῃ ἐπὶ τῆς διαβάσεώς του δένδρα *μακαροφόρα*, βρίθοντα καρπῶν ἐσχηματισμένων ἤδη, ἡ πρώτη αὐτοῦ φροντίς εἶναι νὰ καταβάλλῃ αὐτοὺς διὰ τῆς προβοσκίδος του. Ὁ

λίγαι ἡμέραι ἀρκοῦσι ὅχι μόνον ὅπως ὠριμάσῃσι τοὺς καταβληθέντας τούτους καρποὺς, ἀλλὰ καὶ ὅπως φέρωσιν αὐτοὺς εἰς τελείαν ζύρωσιν. Ὁ ἐλέφας ἐπιστρέφων τότε, ἀναζητεῖ καὶ κατεσθίει αὐτούς. Τοιαῦτα τοῦλάχιστον διηγοῦνται οἱ Κάπροι.

Δυστυχία εἰς τὸν ἀμαθῆ ὀφρυντὴν τοῦ ὁποίου ὁ ἄνεμος φέρει τὴν ὁσμὴν πρὸς τὸν εὐωχούμενον γίγαντα! Καὶ ἐξακοσίων βημάτων ἐκ τῆς ἡμετέρας ἀπόστασις, ἡ προσβολὴ εἶναι οὐχ ἥττον ἄμετος καὶ φοβερά. Ὁ ἐλέφας διώκει τὸν διαταράξαντα αὐτὸν ἄνθρωπον μετὰ τυφλῆς μανίας, προκαλουμένης ὑπὸ τῆς μέθης. Οὐδὲν ἄλλο καταφύγιον μένει εἰς τὸν ἀδιάκριτον ἢ νὰ κρυθῇ ἐντὸς πυκνῆς λόχμης, ἀποφεύγων τὴν ὁδὸν καθ' ἣν ὁ ἄνεμος διευθύνεται, ἢ νὰ καταρύγῃ ἐπὶ τινος ἀποτόμου λόφου, ἐὰν ἔχῃ τὴν εὐτυχίαν νὰ εὑρῇ τοιοῦτον πλησίον αὐτοῦ.

Ἐὰν ἡ μέθη καθιστᾷ τοὺς ἄρρενας ἐλέφαντας φοβεροὺς καὶ ἀγρίους, αἰτία πάντῃ διάφορος τὸ αὐτὸ ἐπιφέρει ἀποτέλεσμα ἐπὶ τῶν θηλειῶν. Ἡ μητρικὴ στοργὴ παρακινεῖ αὐτὰς πολλάκις νὰ προσβάλλωσι τοὺς ἀνθρώπους, καὶ οὐδὲν ὑπάρχει ἐπικινδυνωδέστερον ἢ τὸ νὰ εὐρεθῇ τις ἐπὶ τῶν ἰχνῶν αὐτῶν ὅταν φοβῶνται διὰ τὰ μικρά των. Πολλάκις, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἐπιπίπτουσι κατὰ τοῦ κυνηγοῦ μετὰ τσαύτης μανίας ἢν μόνος ὁ θάνατος δύναται νὰ καταστείλῃ.

Ὅταν πολυπληθὲς ἀγέλη ἀναγκάζεται νὰ τραπῇ εἰς φυγὴν ὅταν οἱ γίγαντες αὗτοι τῆς πλάσεως τρέχωσιν ἀτάκτως διὰ μέσου τῶν κορμῶν τῶν δένδρων τοὺς ὁποίους συντρίβουσιν ὡς καλάμους, ἡδύνατο τις νὰ νομίσῃ ὅτι τὰ νεογνά ἐν τῇ τοιαύτῃ ἀταξίᾳ, συντρίβωνται πολλάκις ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν φυγάδων. Ἀλλὰ δὲν ἔχει οὕτω τὸ ὁρμέμφυτον τοῦ ἐλέφαντος προνοεῖ περὶ τούτου. Τὸ τέκνον ὅπερ τρέχει συνήθως ἐπὶ τὰ ἴχνη τῆς μητρὸς, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τίθεται ὑπ' αὐτὴν, μετὰ τῶν τεσσάρων αὐτῆς ποδῶν.

Ἡ προσοχὴ τῆς θηλείας θλίβει τὴν προσοκίδα τοῦ ἐλεφαντιδέως, ὅπως ἡ χεὶρ τῆς γυναικὸς θλίβει τὴν χεῖρα τοῦ τέκνου τῆς.

Οἱ κολοσσοὶ δύνανται νὰ συνθλιβῶνται ἐν τῇ φυγῇ αὐτῶν· αἱ σφαῖραι δύνανται νὰ πίπτωσι χαλαζήδων ἐπὶ τῆς δασυμάλλου αὐτῶν χαίτης· ἀδιάφορον, ὁ νεαρὸς ἐλέφας θὰ μένῃ ἐν ἀσφαλείᾳ ἐν ὅσῳ ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἔχει ἀρκούσας δυνάμεις ὅπως σφριζέται ἐπὶ τῶν τεσσάρων αὐτῆς σκελῶν, παρομοιαζόντων μὲ ὀγκώδεις στύλους.

Ἡ μητρικὴ αὕτη στοργὴ καὶ ὁ πρὸς τὴν μέ-

την ἔρως παρεκίνησαν τὸν συγγραφεὰ νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ ἐλέφας ἔχει μεγάλαν πρὸς τὸν ἄνθρωπον προσομοιότητα. Τοῦτο βεβαίως εἶπε χάριν ἀπλῆς φιλοφροσύνης. Ὅφειλον ἐμὲ νὰ τὸ λάβωμεν ὑπὸ σπουδαίαν ἐποψίν, καθὼ προερχόμενον ἐξ ἀντιπάλου ἐπίσης πεισματώδους, διότι ὁ Δελεγοργὼ ἐφόνευσεν πλείονας τῶν τεσσαράκοντα ἐλεφάντων, ἐκτὸς τῶν ὅσων ἐπλήρωσε. Εἶθε τὸ ἀγαθὸν ὅπερ εἶπεν ὑπὲρ τοῦ εἶδους τούτου τῶν ζώων νὰ χρησιμεύσῃ ὡς παραμυθία διὰ τὰς σκιὰς τῶν ἀτόμων ἅτινα κατέστρεψε!

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Γ. Ν. ΠΙΛΑΒΙΟΣ.

Ὁ βίος δὲν εἶναι ἀληθῶς βίος, ἀλλὰ συμφορά.

Ἐκ μικρᾶς αἰτίας μεγάλην ἔριδα ἡ γλῶσσα φέρει εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Ἀχαλίνωτον τὸ γένος τῶν γερόντων καὶ δυσφύλακτον ἕνεκα τῆς ὀξύθυμίας αὐτοῦ.

Ὁ γενναϊόφυλος γέρον πολλῶν νέων κρείσσων ἐστὶ· διότι, τί ὠρελαῖ τὸ καλὸν σῶμα ὅταν τις ᾔναι δειλός;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Παρατηροῦμεν ἀστέρα τινα διὰ δύο λόγους· διότι εἶναι φωτεινός, καὶ ἀκατάληπτος. Ἀλλ' ἔχομεν πλησίον ἡμῶν φῶς ἡδύτερον καὶ μυστήριον βαθύτερον, τὴν γυναῖκα.

Τὸ ν' ἀποθάνῃ τις δι' ἑλλειψιν ἔρωτος, εἶναι φρικῶδες· εἶναι ἀσφυξία τῆς ψυχῆς.

Εἰς οὐδὲν ἀρκεῖται ὁ ἔρως. Ἔχομεν τὴν εὐ-